3. Рібцун Ю.В. Інноваційний підхід до організації та проведення артикуляційної гімнастики в логопедичній групі // Дошкільна освіта. – 2011. – №3 (33). – С.31-43.
4. Филичева Т.Б. Основы логопедии: уч. пособие для студентов пед. ин-тов / Т.Б. Филичева, Н.А. Чевелева, Г.В. Чиркина. – М.: Просвещение, 1989. – 283с.

Омельянович І. М.
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри психокорекційної педагогіки
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

В сучасному суспільстві зростає роль економічного виховання школярів, оскільки, випускники шкіл мають бути готові до самостійного життя в умовах ринкових відносин.

Учні з особливими освітніми потребами повинні орієнтуватися в економічних питаннях і ситуаціях, проте вони відчувають значні труднощі у вирішенні економічних проблем.

Економічна освіта, як зазначає Л. Кашуба «спрямована, насамперед, на вироблення вміння раціонально використовувати наявні ресурси для задоволення різноманітних потреб. Економічне виховання покликане відіграти важливу роль у формуванні в учнів початкових класів таких якостей, які б відповідали суспільним інтересам і сприяли всебічному розвиткові особистості» [1].

Під економічним вихованням розуміється формування відношення до економічних знань з метою їх глибокого засвоєння, усвідомлення, перетворення їх у переконання та вчинки, мотиви, установки, ціннісні орієнтації особистості.

Філософський зміст проблеми економічного виховання розкрито в працях В. Андрущенка, Г. Глезерман, В. Турагінова та ін.

Наукові розробки, присвячені проблемі підготовки професійних кадрів, вказують на цінність побудови процесу навчання, насамперед орієнтованого на професійно особистісне навчання (В. Бондар, С. Миронова, К. Островська, В. Синьов, Н. Пахомова, М. Шеремет, Д. Шульженко та ін.),

Різні аспекти економічного виховання учнів з особливими освітніми потребами, а саме дітей з інтелектуальними порушеннями досліджували В. Бондар, Л. Дробот, Г. Мерсіянова, В. Синьов, Л. Стожок, В. Товстоган, В. Турчинська, О. Хохліна та ін.

Сформованість економічної компетентності учнів старших класів з глибокими порушеннями зору була предметом дослідження М. Федоренка. Автором виокремлено три її компоненти: когнітивний, мотиваційно-ціннісний та поведінково-діяльнісний, досліджено особливості економічної компетентності дітей з порушеннями зору та запропоновано педагогічне забезпечення формування в старшокласників означеної категорії економічної компетентності [5].

Окремі питання економічного виховання учнів старших класів з інтелектуальними порушеннями досліджувалися Т. Стариченко.

В своїх дослідженнях стосовно формування економічно-побутових знань і умінь у старшокласників спеціальної школи, автор зазначає що економічне виховання у спеціальній школі передбачає: формування умінь порівнювати свої потреби із матеріальними можливостями; виховання розуміння, що задовольняти свої потреби можна лише завдяки трудовій діяльності; формування у школярів економічних знань та вмінь та використання їх у повсякденному житті [4].

Учні початкових класів з особливими освітніми потребами відчувають труднощі у засвоєнні економічних знань, які обумовлені клініко-психологічними особливостями та особливостями їх пізнавальної діяльності.

Вони мають недостатню обізнаність у питаннях власного користування матеріальними достатками; недостатнє орієнтування в побутових та грошових питаннях, несформованість доцільності потреб; відсутність навичок розподілу коштів; низький рівень здійснення математичних операцій, абстрактного рахунку; недостатнє орієнтування в мірах ваги, у часових характеристиках, у вимірюванні величин; обмежене неповне та неадекватне тлумачення економічних понять, які використовуються у суспільних відношеннях (бережливість, господарювання, економія тощо).[]

Головну роль у здійсненні економічної підготовки підростаючого покоління відіграє загальноосвітня школа, а в економічному і загальному вихованні — сім’я. Тому надзвичайно важливо гармонійно поєднувати ці ланки економічної освіти, особливо в початкових класах

Досвід роботи спеціальних шкіл свідчить, що засвоєння матеріалу економічного характеру становить значні труднощі для учнів з інтелектуальними порушеннями, які обумовлені як клініко-психологічними особливостями школярів означеної категорії, так і ступенем абстракції та складності змісту матеріалу, який потрібно засвоїти. Учні здатні засвоїти лише економічну інформацію, що містить відомості реального соціально-економічного середовища, в якому безпосередньо відбувається їх життєдіяльність.

Розв’язання завдань економічного виховання учнів з особливими освітніми потребами має передбачати наступне:

- формування поміркованих потреб, тобто вміння зіставляти їх із власними матеріальними можливостями;
- виховання в учнів розуміння, що лише праця уможливлює задоволення власних потреб;
- виховання таких якостей як бережливість, господарність, практичність;
- надання школярам економічних знань та формування економічних умінь;
- виховання поваги до людей праці [3, 71].

Набуття елементарних економічних знань і досвіду передбачає:правильне ставлення до грошей, джерела їх наповнення і розумне використання; взаємозв’язок між економічними й етичними категоріями: праця, товар, гроші, вартість, ціна - з одного боку, і моральними: ощадливість, чесність, гідність,

щедрість - з іншого; правильне ставлення до реклами;правильне поводження дитини в реальних життєвих ситуаціях, розвиток розумних потреб.

Усе це можливо за допомогою ігор, розв'язування проблемних завдань економічного змісту, кросвордів, бесід і яскравої доступної наочності.

Практико-орієнтований підхід до економічної освіти в спеціальній школі – найбільш ефективний спосіб удосконалення соціально-адаптивних можливостей школярів, корекції недоліків їх розвитку за рахунок систематичних тренувань аналітико-синтетичної функції мислення у процесі виконання різних видів економічної діяльності, формування на її основі якостей особистості, необхідних для адаптації в оновленому соціально-економічному середовищі.

Таким чином, економічному вихованню учнів початкових класів з особливими освітніми потребами буде сприяти вивчення матеріалу з таких розділів як «Економіка та господарювання», «Людина та економічна система», «Людина як споживач» тощо,а пошук нових шляхів засвоєння економічних знань учнями означеної категорії потребує подальшого вивчення.

Література

1. Кашуба Л.В. Формування економічної компетентності дітей у процесі наступності (заклад дошкільної освіти – початкова школа) // Професійна освіта: методологія, теорія та технології. №7. 2018. – С. 123-137.
2. Кашуба Л. В. Економічна соціалізація дітей в умовах євроінтеграції // Вісник Львівського ун-ту. — Львів, 2016. — Вип. 30. — С. 33-42. — (Серія «Педагогічна»).
3. Мерсіянова Г.М. Професійно-трудове навчання у спеціальних загальноосвітніх закладах для розумово відсталих дітей. – К.: Педагогічна думка, 2012. – С.71-73.
4. Стариченко Т.Н. Некоторые особенности экономических знаний и умений учащихся выпускных классов вспомогательной школы // Дефектология. 1987. №4. – С.22-27.
5. Федоренко, Мирослав Ігорович. Особливості економічного виховання старшокласників з глибокими порушеннями зору : автореферат дис. … канд. пед. наук : 13.00.03 / М. І. Федоренко ; наук. кер. В. М. Синьов ; М-во освіти і науки України ; Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – К., 2015. – 19 с.

Пахомова Наталія Георгіївна
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри спеціальної освіти і
соціальної роботи Полтавського національного
педагогічного університету імені В. Короленка

КОМПЛЕКСНА ДОПОМОГА ОСОБАМ ІЗ ЗУБОЩЕЛЕПНИМИ ПОРУШЕННЯМИ

Удосконалення системи психолого-педагогічної і медичної допомоги дітям із порушеннями мовлення, оптимізація процесу їх комунікативно-мовленнєвого і особистісного розвитку та соціалізації безпосередньо пов'язані з